

Göteborgs Stad

Valnämnden

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Remiss från justitiedepartementet – Stärkt skydd för valhemligheten, Ju2018/00824/L6

Justitiedepartementet har remitterat promemorian ”Stärkt skydd för valhemligheten” (Ju2018/00824/L6) till Göteborgs Stad. Kommunstyrelsen har överlämnat promemorian till valnämnden för direkt besvarande till justitiedepartementet.

Göteborgs Stad yttrade sig i december 2016 över 2015 års vallagsutredning. I denna föreslogs bland annat att valsedlarna skulle flyttas in i valbåsen (valskärm) och att valbåsen skulle få en gardin som insynsskydd. Utredningens förslag beträffande valsedlarnas placering möttes av omfattande kritik av hela valadministrationen. Med anledning av de skarpa invändningar som rests mot utredningens förslag har regeringen tagit ställning för att inte gå vidare med det ursprungliga förslaget. I stället bör andra sätt att ytterligare stärka skyddet för den enskilda väljaren mot yttre påverkan vid röstning och stärka skyddet för valhemligheten övervägas. Av det skälet föreslår nu justitiedepartementet att det i anslutning till en vallokal eller röstningslokal för förtidsröstning ska ordnas en avskärmd plats där valsedlar kan läggas ut.

2015 års vallagsutredning övervägde även andra åtgärder för att stärka skyddet för valhemligheten. En ordning som utredningen övervägde var att erbjuda väljare möjlighet att välja och skriva ut valsedlar bakom vissa valskärmar i en val- eller röstningslokal med hjälp av teknisk utrustning, t.ex. en dator och en valsedelskrivare. I detta sammanhang vill kansliet framhålla att det förslaget borde utredas ytterligare.

Göteborgs Stad konstaterar att promemorians förslag om en avskärmd plats där valsedlar kan läggas ut inte ger anledning till några andra synpunkter än de som Göteborgs Stad framförde 2016. Stadens synpunkter om köbildning, risken för sabotage och svårigheten att hålla ordning och reda bland valsedlarna kvarstår.

Av förslaget framgår inte vilken typ av avskärmningar som avses och det ges inte heller några instruktioner om omfattningen av dessa. Det är enligt stadens mening djupt otillfredsställande att lämna ett förslag utan någon vägledning till kommunerna hur de ska hantera avskärmningen av valsedlarna.

Sveriges valadministration befinner sig i nuläget i en mycket intensiv arbetsperiod med förberedelser inför höstens val. Arbetet med de föreslagna insynsskydden kommer alltså inte att kunna starta förrän efter att årets val genomförts. Med tanke på de regler som omgärdar offentlig upphandling ser kansliet betydande svårigheter att få fram lämpligt anpassade insynsskydd till valet i maj/juni 2019. Det innebär att ett flertal olika lösningar på så kallade insynsskydd kommer att tas fram i landets kommuner. Detta kommer att väcka frågor bland väljarna om varför insynsskydden är olika utformade och i förlängningen varför vissa kommuner tar lättare på insynsskyddet än andra.

Med anledning av höstens val pågår i landet en diskussion om informationspåverkan, säkerhet och trovärdigheten för valsystemet. Mot den bakgrunden vill Göteborgs Stad återigen framhålla vikten av att det befintliga valsedelsystemet ses över i sin helhet och att ett förenklat och förbättrat system ska vara på plats inför de allmänna valen 2022. Att genomföra tillfälliga och dessutom helt olika lösningar i landet riskerar snarare att ytterligare minska förtroendet för valsystemet.

I promemorian ges också förslag om att det ska bli möjligt att göra ett parti och personval på en blank- eller partivalsedel. Förändringen innebär bland annat att det kommer att bli möjligt att göra ett personval även under förtidsröstningen om väljaren befinner sig på annan ort. Det är enligt kansliet ett bra förslag. Emellertid bör det förtydligas på en punkt. Om en väljare skriver till en kandidat som partiet ej anmält bör det klargöras om rösten då tillfaller partiet eller ej.

Göteborg den 23 mars 2018

GÖTEBORGS STAD

Valnämnden

Lage Rahm

Jonas André